

**Ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan
foydalanishning lingvodidaktik jihati**

Jamoat Xavfsizligi universiteti

Tillarni o'rganish kafedrasi o'qituvchisi

Sayyora Islomkhujayeva

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning lingvodidaktik jihatlarini o'rganadi. Maqolada zamonaviy o'qitish vositalarining til o'rganish jarayoniga ta'siri, talabalar faolligini oshirishdagi ahamiyati va ta'limni shaxsiylashtirish va uning kirish imkoniyatlarini kengaytirishdagi roli tahlil qilinadi. Maqola innovatsiyalarning til o'qitishda samarali metodlarni shakllantirish va o'quvchi natijalarini yaxshilashdagi ahamiyatini ko'rsatishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Innovatsion pedagogik texnologiyalar, lingvodidaktika, ingliz tili ta'limi, zamonaviy o'qitish vositalari, til ko'nikmalari, ta'lim texnologiyalari, talabalar faolligi, shaxsiylashtirilgan ta'lim.

Axborot texnologiyalarining tezkor rivojlanishi butun dunyo bo'ylab ta'lim jarayonini sezilarli darajada o'zgartirib yubordi. Til o'qitishda innovatsion pedagogik vositalarni qo'llash ta'lim jarayonini yaxshilash va o'quvchilar natijalarini yaxshilashda muhim o'rin tutadi. Raqamli resurslar, multimedia va interaktiv platformalar o'qituvchilarga talabalarga yangi usullarda yondashishga imkon beradi, talabalar esa turli o'quv ehtiyojlarini qondirib, til ko'nikmalarini samarali ravishda rivojlantirishlari mumkin.

Ushbu maqolada ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning lingvodidaktik jihatlari tahlil qilinadi, bu vositalar qanday qilib til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berishi va samarali til o'qitishni qanday shakllantirishi ko'rsatiladi.

Texnologiyaning til o'qitishga kiritilishi talabalarni nafaqat axborotning passiv qabul qiluvchilari, balki o'rganish jarayonida faol ishtirokchilarga

aylantiradi. Til o'rganish ilovalari, onlayn lug'atlar, virtual sinflar va gamifikatsiyalangan platformalar talabalar uchun shaxsiylashtirilgan o'qish tajribalarini taqdim etadi, bu esa lug'at boyligini, talaffuzni, tinglash va o'qish ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi. Bu texnologiyalar turli o'rganish uslublariga mos keladi, til o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Lingvodidaktik nuqtai nazardan innovatsion texnologiyalar bir nechta asosiy funksiyalarni bajaradi:

- Aloqani kuchaytirish: Onlayn muhokama guruhlari, chat-botlar va virtual uchrashuvlar orqali talabalar real vaqt rejimida nafaqat o'qituvchilar, balki tengdoshlar bilan ham aloqada bo'lishlari mumkin, bu esa haqiqiy muloqot vaziyatlarini takrorlaydi.

- Tilni amalda qo'llash imkoniyatlari yaratish: Raqamli vositalar talabalar uchun haqiqiy dunyo vaziyatlariga o'xshash virtual debatlar yoki simulyatsiyalar orqali tilni o'rganish imkoniyatlarini taqdim etadi.

- Avtonomiyani rivojlantirish: Interaktiv platformalar va mobil ilovalar talabalarga o'rganish tezligini boshqarish va o'z zaif tomonlarini yaxshilashga imkon beradi. Bu avtonomiya o'rganish jarayonini shaxsiylashtirishga va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

- Natijalarni baholash: Raqamli vositalar orqali talabalar o'z rivojlanishini tezkor tarzda baholay oladi, bu esa o'qituvchilarga o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini kuzatib borish va o'qitish strategiyalarini moslashtirish imkonini beradi.

Har xil texnologiyalar til o'rganishning alohida jihatlarini rivojlantirishga mo'ljallangan:

- Tinglash va gapirish: Podkastlar va interaktiv videolar kabi audio va video materiallar tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam beradi. Talaffuzni tekshirish va to'g'rilashda nutqni tanish tizimlaridan foydalanish ham foydalidir.

- O'qish va yozish: Interaktiv elektron kitoblar, o'qish qobiliyatini rivojlantiruvchi ilovalar va hamkorlikda yozish platformalari talabalarni matnlar bilan chuqurroq ishlashga undaydi va fikr almashish imkonini beradi.

- Grammatikani va lugʻatni oʻrganish: Duolingo yoki Quizlet kabi gamifikatsiyalangan ilovalar grammatikani va lugʻatni oʻrganishni qiziqarli va samarali qiladi, bu esa bilimlarni qayta-qayta takrorlash orqali mustahkamlaydi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qoʻllagan holda, oʻqituvchilar faqatgina bilimlarni uzatish emas, balki oʻrganish jarayonini tashkil etishda faol yordamchi rolini oʻynashadi. Ular talabalarga texnologiyalarni qanday ishlatishni koʻrsatib, ularni kundalik oʻrganishda samarali qoʻllashni oʻrgatadilar. Shu bilan birga, oʻqituvchilar oʻquv jarayonini rejalashtirishda yangi yondashuvlarni ishlab chiqadigan "oʻqitish dizaynerlari"ga aylanadilar.

Xulosa

Ingliz tili darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qoʻllash til koʻnikmalarini rivojlantirish va taʼlim jarayonini yanada samarali qilishda katta imkoniyatlar yaratadi. Bu texnologiyalar oʻquv jarayonini qiziqarli va shaxsiylashtirilgan qilishga yordam beradi, talabalarga oʻz bilimlarini mustahkamlash va oʻrganishdagi oʻz ehtiyojlariga moslashish imkonini beradi. Oʻqituvchilar esa yangi texnologiyalar yordamida yanada interaktiv va samarali darslarni tashkil qilish imkoniyatiga ega boʻladi. Raqamli asrda taʼlimning bu yangi yoʻnalishlari til oʻqitishda samarali va zamonaviy yondashuvlarni shakllantirishda muhim omil boʻlib qoladi.

Adabiyotlar roʻyxati:

1. Varschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and Language Learning: An Overview. *Language Teaching*, 31(2), 57-71.
2. Bax, S. (2003). Call – Past, Present and Future. *System*, 31(1), 13-28.
3. Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008). Introduction: The Role of Technology in Language Learning. *Computer Assisted Language Learning*, 21(1), 1-5.
4. Godwin-Jones, R. (2018). Emerging Technologies: The New Digital Ecosystem. *Language Learning & Technology*, 22(2), 4-20.

5. Chapelle, C. A. (2003). English Language Learning and Technology: Lectures on Applied Linguistics in the Age of Information and Communication Technology. John Benjamins Publishing.
6. Ширинова Н.Д., Ширинова Н.Д. Янги бунёдкор қомусимизда инсон кадри//“Жамият” ижтимоий-сиёсий газетаси. 2023 йил, 6 апрель. №15(836).
7. [Конституция Республики Узбекистан//lex.uz/docs/6445147](https://lex.uz/docs/6445147)
8. Shirinova, N. D. (2006). The expression of the relation of substance and attribute in the language system. *The Problems of Philology and Methodics.*– Bukhara, 98-101.
9. Shirinova, N. D., & Shirinova, N. D. (2023). LISONIY PARALLELIZM HODISASIGA DOIR. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(1), 51-56.
10. Ширинова, Н. Д. (2021). ЭЛ-ЮРТ ҲУРМАТИГА САЗОВОР УСТОЗ: Ширинова Нилуфар Джаббаровна, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети Тилларни ўрганиш кафедраси доценти, филология фанлари номзоди, доцент. In *Научно-практическая конференция*.
11. Abdukarimovich, M. T. (2022). The role of repetition as a stylistic tool in political texts. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 13, 64-65.
12. Islomxo'jayeva, S. (2024). IMPROVING ENGLISH LANGUAGE PROFICIENCY IN TERMS OF LEXICAL COMPETECY BY TOTAL PHYSICAL RESPONSE (TPR) METHOD AND ADAPTIVE TECHNOLOGIES AMONG CADETS. *Journal of new century innovations*, 63(4), 128-132.
13. Иканова, Л. (2024). ПРИОРИТЕТ ОРГАНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ ОСУЖДЕННЫХ.
14. Ikanova, L. S. (2024). JAZONI IJRO ETUVCHI MUASSASSALARDA, TA'LIMNI TASHKIL QILISH TAJRIBALARI (AQSH MISOLIDA): Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 7(3), 26-31.

15. Lazokat, I. (2024). SOBIQ SUDLANGAN SHAHSLARGA INGLIZ TILINI O'QITISH: JAHON TAJRIBALARI. *World Scientific Research Journal*, 32(1), 214-216.
16. Иканова, Л. (2024). ЖАЗОНИ ИЖРО ЭТИШ МУАССАСАЛАРИДАН ОЗОД ҚИЛИНГАН ШАХСЛАРГА ХОРИЖИЙ ТИЛЛАРНИ ЎРГАТИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ. *Journal of new century innovations*, 63(4), 120-127.
17. Lazokat, I. (2024). SUDLANGANLARNI СНЕТ ТИЛИГА О 'QITISH ВО 'ҮИНА ХОРИЈ ТАЈРИБАСИ (GERMANIYA VA AQSH MISOLIDA). *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 54(2), 65-69.
18. Латипов, О. Ж. (2022). КОННОТАЦИИ ВОКРУГ СЛОВА-ЗООНИМА "ВОЛК" В РУССКОМ, УЗБЕКСКОМ И ТАДЖИКСКОМ ЯЗЫКАХ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 26), 647-649.
19. Латипов, О. (2021). К вопросу об обучении языкам посредством выявления аналогий. *Актуальное в филологии*, 4(4).
20. Latipov, O. J. (1997). Analysis of the semantic structure of the thematic spaces of "domestic animals" in different languages (On the material of Russian, Uzbek and Tajik languages): Author. dis. kand. filol. science. T., 1997.-28 p.
21. Магдиева, С. С., & Латипов, О. Ж. (2012). Русский язык. *Методическое руководство для учителей лицеев и колледжей по всем направлениям специальности.*
22. Узакова, М. Х., & Латипов, О. Ж. (2019). Оценка функциональной грамотности школьников на основе международных исследований PIRLS. *Вестник науки*, 3(10), 27-31.
23. Shirinova, N. D., & Shirinova, N. D. ORIENSS. 2023.№ 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/lisoniy-parallelizm-hodisasiga-doir> (дата обращения: 10.10. 2023).

24. Shirinova, N. (2024). DEVELOPING COGNITIVE ACTIVITY OF CADETS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH. *ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ*, (54-4).
25. Shirinova, N. D., & Shirinova, N. D. (2023). LISONIY PARALLELIZM HODISASIGA DOIR. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(1), 51-56.
26. Shirinova, N. D. (2024). INPARALLELISM IN ENGLISH. *ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ*, (55-3).
27. Shirinova, N. D. (2024). GRADUAL INPARALLELISM IN UZBEK. *ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ*, (55-3).
28. Darvishova, G. K. (2023). SHARLOTTA BRONTE IJODIDA AYOLNING IJTIMOIIY MAVQEI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(1), 57-67.
29. Kenjabayevna, D. G. (2023). THE CONSTITUTION IS MY PRIDE. *TADQIQOTLAR*, 28(4), 89-91.
30. Kenjabayevna, D. G. (2023). DESCRIPTION OF FEMALE CHARACTERS IN CHARLOTTE BRONTE'S LITERARY STYLE. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 10(4), 126-129.
31. Darvishova, G. K., & Baxodirov, A. X. (2022). INGLIZ TILIDA SIFATLARNING QIYOSIY DARAJASI TAHLILI. *ILM FAN TARAQQIYOTIDA ZAMONAVIY METODLARNING QO'LLANILISHI*, 2(28), 21-28.
32. Дарвишова, Г. К. (2022). ШАРЛОТТА БРОНТЕ АСАРЛАРИДА БАДИИЙ МАҲОРАТ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 26), 754-757.